

SASKY koulutuskuntayhtymä

**Tarkastuslautakunnan arviointikertomus
2022**

4.5.2023

1

Tarkastuslautakunta ja arvioinnin toteuttaminen

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaisesti valmistella yhtymäkokouksen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko yhtymäkokouksen asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä ja konsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Hallitus raportoi tavoitteiden toteutumisesta toimintakertomuksessa.

Yhtymäkokous valitsi 30.9.2021 tarkastuslautakunnan kaudelle 2021-2025. Tarkastuslautakuntaan ovat kuuluneet seuraavat jäsenet:

Henry Träff, puheenjohtaja	(Heljä Leppäniemi)
Hannu Haapasalo, varapuheenjohtaja	(Matti Seppä)
Mirja Hanhikangas	(Katariina Pylsy)
Sari Päivärinta	(Marko Kuronen)
Heikki Mettomäki	(Kauko Autio)
Sirkka Madekivi	(Leena Palomäki)

Lautakunnan esittelijänä on toiminut lautakunnan puheenjohtaja. Lautakunnan sihteerinä on toiminut kuntayhtymän vastuunalainen tilintarkastaja.

Lautakunta on laatinut toimikaudelleen arviointisuunnitelman, jossa on määritelty vuosittaiset painopistealueet. Lautakunta on vierailut kuntayhtymän eri toimipisteissä ja tutustunut koulutustarjontaan ja toimitiloihin. Lautakunta on kuullut vierailukäynneillään kuntayhtymän johdon, henkilöstön ja opiskelijoiden näkemyksiä.

Tarkastuslautakunnan tilivuoden 2022 arviointityö on toteutettu ennalta laaditun työohjelman mukaisesti. Vuoden 2022 arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on tutustunut Vammalan ammattikoulun, Huittisten ammatti- ja yrittäjäopiston Kokemäen ja Huittisten toimipisteiden, Ammatti-instituutti lisäkin, Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitokseen sekä Aiko Academy Oy:n toimintaan.

Lautakunta on toteuttanut arviointia tutustumalla kuntayhtymän talousarvion mukaisiin tavoitteisiin sekä kuulemalla lautakunnan kokouksissa kuntayhtymän edustajia. Lautakunnan kokouksissa ovat kuultavina olleet kuntayhtymäjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja sekä yksiköiden vastuuhenkilöitä. Lisäksi tarkastuslautakunta on kuullut toimipisteiden opettajia, henkilökuntaa, henkilöstöjärjestöjen edustajia ja opiskelijoita sekä Aiko Academy Oy:n toimitusjohtajaa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt arvioinnissa huomiota paitsi asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen, myös toiminnan tuloksellisuuteen.

Kuntayhtymän tilintarkastajana on toiminut KPMG Julkistarkastus Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Juha Huuskonen.

2

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

SASKY koulutuskuntayhtymä on jaettu kolmeen tulosalueeseen: Ammatillinen koulutus, Yleissivistävä koulutus ja Yhteiset palvelut. Talousarviossa 2022 toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on asetettu tulosalueittain.

Keskeisiä toiminnallisia tavoitteita olivat tulosaluekohtaiset määrä-, laatu- ja taloudellisuustavoitteet.

Yhtymähallitus on raportoinut kuntayhtymän toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta vuoden 2022 tilinpäätöksessä.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisen koulutuksen toiminnalliset tavoitteet perustuvat valtakunnallisen rahoituksen perustana olevaan mittaristoon sekä Saskyn omista lähtökohdista ja tarpeista nouseviin mittareihin. Ammatillisen koulutuksen perusrahoituksen pohjana seurataan opiskelijavuosien kertymää. Vuoden 2022 talousarvio laadittiin 3996 opiskelijavuositavoitteen mukaan. Toteutunut opiskelijavuosimäärä oli 4213 ja kasvua edellisvuoteen oli 149. Suoritettujen tutkintojen määrä oli 1703, kun talousarviossa tavoitteeksi oli asetettu 1362. Suoritettujen tutkinnon osien toteuma oli 991 kun tavoitteeksi oli asetettu 485.

Opettajien kelpoisuusaste pysyi edellisvuoden tasolla ollen 85 %, kun talousarviossa asetettu tavoite oli 93 %. Koulutusmenojen suhdetta henkilöstömenoihin kuvaavan henkilöstön kehittämismittarin osalta tavoite 1,0 alittui hieman ollen 0,9. Tunnusluku kuvaa koulutusmenojen suhdetta henkilöstömenoihin. Työtyytyväisyys säilyi edelleen hyvällä tasolla toteuman ollessa 4 asteikolla 1-5.

Perustutkintoa suorittavien keskeyttämisaste laski edellisvuodesta ollen 14 %, kun tavoitteeksi oli asetettu 13 %. Opiskelijapalautteiden vastausprosentti parani edellisvuodesta opintojen päättävien kyselyssä, mutta vastausprosentit jäivät huomattavasti tavoitteen alapuolelle sekä aloittaneiden kyselyn että päättävien kyselyn osalta. Saadun opiskelijapalautteen taso ylitti tavoitteen.

Tarkastuslautakunnan arvio

Opiskelijavuosikertymän ja suoritettujen tutkintojen osalta vuodelle 2022 asetetut tavoitteet ylitettiin. Myös henkilöstötyytyväisyys säilyi hyvällä tasolla. Opintojen keskeyttämisasteen osalta trendi saatiin käännettyä laskuun. Opiskelijoilta saatu

palaute on ollut hyvää, mutta vastausprosentteissa tavoitteisiin näyttää olevan vaikea yltää.

Lisäsuoritepäätöksellä Saskyn tavoitteelliseksi opiskelijavuosimääräksi vahvistettiin 3980 opiskelijaa. Lisäksi vuoden 2022 ammatilliseen koulutukseen saatiin edelleen lisärahoitusta mm. koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin sekä työvoimakoulutuksena järjestettävän hoiva-avustajakoulutuksen lisäämiseen sekä Ukrainasta tulleille pakolaisille järjestettävään ammatilliseen koulutukseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Sasky on ollut aktiivinen toimija eri rahoitusmuotojen hyödyntämisessä.

Ammatillisen koulutuksen toteutuksessa korostuu onnistunut työelämäyhteistyö. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota työelämäyhteistyön toteuttamiseen ja siihen, että Sasky varmistaa toimintatapojen yhdenmukaisuuden ja hyvien käytäntöjen soveltamisen koko kuntayhtymän palveluverkossa.

Sasky on pystynyt kehittämään ja nykyaikaistamaan oppimisympäristöjä. On tärkeää, että oppimisympäristöt tukevat oppimista ja lisäävät koulutuksen vetovoimaa. Samalla on tärkeää kiinnittää huomioita siihen, että oppimisympäristöjen lisäksi panostetaan myös opettamis- ja oppimismenetelmien kehittämiseen.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan opintojen henkilökohtaisen kehittämissuunnitelman HOKS laadinnan seuranta on kehittynyt ja HOKS:ien laadinta toteutuu pääosin ajantasaisesti.

Yleissivistävä koulutus

Tulosalueeseen kuuluvat Ikaalisten lukio, Ruoveden lukio, Pirkanmaan aikuislukio, Petäjä-opisto, Hämeenkyrön kansalaisopisto (sopimusperusteisesti 1.8.–31.12.2022) sekä Ylä-Satakunnan musiikkiopisto. Ikaalisten lukion opiskelijamäärä laski hieman edellisvuodesta ja asetettuun kasvutavoitteeseen ei päästy. Ruoveden lukiossa opiskelijamäärä sen sijaan kasvoi ja toteutui lähes tavoitteen mukaisesti. Keskeyttämisaste kasvoi huolestuttavasti sekä Ikaalisten että Ruoveden lukiossa. Toteutunut keskeyttämisaste oli 14,5 % Ikaalisten lukiossa ja 13,4 % Ruoveden lukiossa. Pirkanmaan aikuislukion toiminta on jatkunut pienimuotoisena ja varsinaisten opiskelijoiden lukumäärä laski edelleen ollen 9. Lukiokoulutuksen kustannukset/opiskelija nousivat huomattavasti erityisesti Ikaalisten lukiossa. Myös Ruoveden lukiossa yksikkökustannukset nousivat edellisvuodesta.

Ylä-Satakunnan musiikkiopisto ei aivan saavuttanut asetettua opetustuntitavoitetta. Sen sijaan Petäjä-opistossa opetustuntitavoite ylitti tavoitteen ja kasvoi huomattavasti edellisvuodesta. Toteumaan sisältyy Hämeenkyrön kansalaisopiston suoritteet. Hämeenkyrön kansalaisopistolle ei ollut asetettu vuositavoitteita vuoden 2022 talousarvioon, sillä toiminta siirtyi Saskylle kesken tilikauden.

Saskyn järjestämän lukiokoulutuksen rahoitus toteutetaan siten, että Sasky veloittaa lukiokoulutuksesta aiheutuneet kustannukset oppilaitosten sijaintikunnilta siltä osin, kun lukiokoulutukseen saatava valtionosuus ei riitä kattamaan koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Tarkastuslautakunnan arvio

Ikaalisten lukiotoiminnan siirtyminen vuonna 2020 Saskylle ja uuden IDEA-kampuksen valmistuminen laajensivat merkittävästi Saskyn lukiokoulutusta. Vuonna 2022 Ikaalisten lukion opiskelijamäärä laski hieman edellisvuodesta. Ruoveden lukiossa opiskelijamäärän kehitys on ollut myönteistä.

Ylä-Satakunnan musiikkiopiston ja Petäjäopiston toimintaan on viime vuosina vaikuttanut merkittävästi koronaepidemia. Vuoden 2022 aikana toimintaa saatiin osittain palautettua kohti normaalia, mutta koronaa edeltäneelle tasolle ei vielä ole päästy.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota lukiokoulutuksen vetovoimaan ja toisaalta pitovoimaan. Lukiokoulutusta tulee kehittää tiiviissä yhteistyössä kuntien kanssa. Lautakunnan näkemyksen mukaan myös kaksoistutkinnon suorittamista tulisi edistää.

Yhteiset palvelut

Tulosalueeseen kuuluvat kuntayhtymän päätöksenteko, hallinto, viestintä, kiinteistöhallinta ja hanketoiminta. Yhteisten palvelujen tulosalueen tehtävänä on johtaa yhtymäkokonaisuuden tuloksellista toimintaa. Yhteisille palveluille oli vuodelle 2022 asetettu kaksi toiminnallista tavoitetta. Henkilöstön kehittämismittarin tavoitteeksi oli asetettu 1,2 ja toteuma oli 1,3. Henkilöstön työtyytyväisyys toteutui asetetun tavoitteen mukaisesti hyvällä tasolla ollen 4 asteikolla 1–5.

Tarkastuslautakunnan arvio

Yhteisten palvelujen toiminnassa on tilikaudella 2022 jatkettu toiminnan digitalisaation toteuttamista ja käyttöön otettiin uusi versio

asianhallintajärjestelmästä. Taloushallinnossa järjestelmiä uudistettiin ottamalla käyttöön mm. uusi ostolaskujen käsittelyohjelma sekä budjetoinnin ja talousraportoinnin ohjelmisto. Cloudia-kilpailutusjärjestelmän käyttöönoton laajentaminen jatkuu edelleen vuoden 2023 aikana.

Henkilöstön osalta vuoden 2022 aikana on panostettu mm. työsuojeluun ja uusia työsuojeluvaltuutettuja aloitti toimessaan. Viestintään liittyvinä toimina vuonna 2022 panostettiin viestinnän ja markkinoinnin kehittämiseen palkkaamalla viestintä- ja markkinointipäällikkö. Myös sisäisen viestinnän kehittämiseen on panostettu mm. uudistamalla Saskyn intra-sivusto.

Tarkastuslautakunta on edelleen oppilaitosvierailujen yhteydessä kiinnittänyt huomiota siihen, että Saskyn tunnettuus ja mielikuva opiskelijoiden keskuudessa edellyttävät edelleen panostuksia.

Lisäksi tarkastuslautakunta on oppilaitosvierailujen yhteydessä kiinnittänyt huomiota tilojen fyysiseen turvallisuuteen mm. paloturvallisuuden osalta. Lautakunta painottaa turvallisuuden varmistamiseen ja mm. turvallisuusharjoituksiin liittyvien toimien tarpeellisuutta. Toimintatapojen tulisi olla yhtenäisiä. Muuttuneessa maailmantilanteessa myös kyberturvallisuuden merkitys on edelleen kasvanut.

Läsnä olevien opiskelijoiden määrä oppilaitoksissa voi vaihdella merkittävästi eri ajankohtina. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota opiskelijamäärien riittävään ennakkointiin huomioiden mm. turvallisuuteen ja ruokahävikkiin liittyvät näkökulmat.

Konsernia koskevat tavoitteet

SASKY koulutuskuntayhtymän omistusosuus Aiko Academy Oy:ssa pieneni hieman edellisvuodesta yhtiön toteuttaman osakeannin myötä. Tilikauden päättyessä Saskyn omistusosuus yhtiöstä oli 63 prosenttia. Yhtiön toiminta keskittyi vuonna 2022 koulutusviennin käynnistämiseen, osaajien tuontiin ja siihen liittyvään yhteistyöhön sekä jäsenkuntien alueella tapahtuviin koulutuksiin. Yhtiön tilikauden tulos muodostui voitolliseksi ollen 19.917 euroa mikä vastasi asetettua tavoitetta.

Saskyn vuoden 2022 talousarvioon sisältyy Aiko Academy Oy:lle asetettuja taloudellisia ja toiminnallisia mittaritavoitteita. Toimintakertomuksessa on kuvattu sanallisesti yhtiön toimintaa vuonna 2022 ja raportoitu vuodelle 2022 asetettujen mittaritavoitteiden toteuma.

Kuntayhtymän konserniin kuuluu lisäksi osakkuusyhtiönä toimiva Kiinteistö Oy Kuntomäki. Yhtiön toiminta säilyi voitollisena.

Tarkastuslautakunnan arvio

Aiko Academy Oy:n toiminta on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan terävöitynyt. Yhtiön kulurakennetta on pystytty sopeuttamaan ja toiminta on pysynyt voitollisena. Yhtiön kehitysnäkymät riippuvat osaltaan yleisestä taloudellisesta tilanteesta.

Yhtiön kansainvälistymiseen liittyy myös uudentyypisiä riskejä, jotka osana omistajaohjausta tulee huolellisesti kartoittaa ja arvioida.

3

Kuntayhtymän talous

Vuosikate toteutui 3,0 milj. € budjetoitua parempana ollen 4,7 milj. €. Ylijäämää tilikaudelta syntyi 1,6 milj. € ja tilikauden tuloksesta muodostettiin 0,5 M€:n investointivaraus. Tuloksen muodostumiseen vaikutti merkittäväällä tavalla valtionosuusrahoitukseen osoitetut lisärahoituspäätökset sekä tavoitteellisen opiskelijamäärän kasvu.

Vuoden 2022 talousarviossa yhtymäkokoukseen nähden sitovia määrärahoja olivat käyttötalousoosan tulosaluekohtaiset nettomenot (toimintakatteet). Käyttötalouden sitovat toimintakatetavoitteet saavutettiin kaikilla tulosalueilla ja ammatillisen koulutuksen osalta toimintakate toteutui 2,6 milj. € budjetoitua parempana.

Investointiosassa yhtymäkokoukseen nähden sitovia olivat nettomääräisesti rakentaminen yhteensä ja kalusto-, laite- ja muut hankinnat yhteensä. Investoinnit toteutuivat 3,4 milj. € muutettua talousarviota pienempinä. Tilikauden aikana investointiosaan tehtiin lisäyksiä 1,3 milj. €, kun alkuperäisen talousarvion mukaiset nettoinvestoinnit olivat 9,7 milj. €.

Tuloslaskelmaosassa korkokulut toteutuivat 17 t€ budjetoitua pienempinä. Muut rahoituskulut toteutuivat 421 t€ ja muut rahoitustuotot 491 t€ budjetoitua suurempina. Tätä selittävät rahoitusarvopaperien arvonalentumiset sekä realisoituneet myyntivoitot. Peruspääomalisäysten määrä oli 2,3 milj. €.

Tarkastuslautakunnan arvio

Edellisvuoden tapaan vuoden 2022 tulos muodostui budjetoitua paremmaksi. Tuloksen muodostumiseen vaikuttaa keskeisesti toimintatuottojen, erityisesti valtionosuusrahoituksen, toteutuminen budjetoitua suurempana. Tähän puolestaan vaikuttavat lisärahoituspäätökset ja niiden ennakointi talousarviota laadittaessa.

Investoinnit ovat kasvaneet edellisestä vuodesta, vaikka vuoden 2022 investoinnit eivät toteutuneet budjetoidun suuruisina.

4

Muut havainnot

Strateginen suunnittelu

Sasky on palveluorganisaatio, jonka toiminta pohjautuu yhdessä henkilöstön, opiskelijoiden, omistajien, kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa laadittuun strategiaan.

Tarkastuslautakunnan arvio

Kuntayhtymän toimintaa ohjataan strategian kautta. Talousarviotavoitteiden tulisi perustua vahvistettuun strategiaan. Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota toimintakertomuksessa esitettyyn talousarviotavoitteiden toteumaraportointiin. Lautakunnan näkemyksen mukaan raportoinnissa korostuu vuositavoitteiden toteutuminen. Sen sijaan pidemmän tähtäimen strategisten tavoitteiden toteutumisen seuranta jää vähemmälle painolle.

Tarkastuslautakunta suosittelee kiinnittämään huomiota talousarviotavoitteiden entistä selkeämpää kytkemistä kuntayhtymän strategiaan. Toiminnan suunnittelun tulisi olla pitkäjänteistä ja hyväksytyä strategiaa noudattavaa.

Opiskelun ja opiskelijan tuki

Saskyn opiskelijakunta koostuu sekä peruskoulun päättävistä opiskelijoista että aikuisopiskelijoista. Opiskelijoiden tarvitsema tuki opintojen suorittamiseen vaihtelee huomattavasti. Oppivelvollisuuden laajentaminen korostaa opiskelun tuen merkitystä erityisesti nuorten opiskelijoiden osalta.

Tarkastuslautakunnan arvio

Opintojen henkilökohtaistaminen, opiskelijoiden erilaiset taustat ja jatkuva haku tuovat opettajille erityishaasteen opetuksen järjestämiseen. Nuoren opiskelijan tuen tarve voi poiketa merkittävästi aikuisopiskelijasta. Tarkastuslautakunta korostaa lähiopetuksen ja henkilökohtaisen ohjauksen merkitystä. On tärkeää korostaa myös käytännön työelämävalmiuksien merkitystä. Tähän kuuluu ammatillisen osaamisen lisäksi myös kyky toimia ryhmän jäsenenä. Ammatillisen koulutuksen lisäksi opiskelun riittävä tuki tulee ottaa huomioon myös lukiokoulutuksessa.

5

Yhteenveto

Tarkastuslautakunta on edellä arvioinut SASKY koulutuskuntayhtymän vuoden 2022 toimintaa ja taloutta. Yhteenvetona arvioinnin pohjalta tarkastuslautakunta esittää, että yhtymäkokous pyytää yhtymähallitukselta vastineen arviointikertomukseen painottaen erityisesti seuraavia arvioinnissa esille nousseita huomioita:

- Opiskelijoiden valmiudet opiskella tutkinto vaihtelevat huomattavasti sekä ammatillisessa että lukiokoulutuksessa. Millä tavalla Sasky valmistautuu muuttuviin opiskelijatuen tarpeisiin?
- Saskyn pitkän tähtäimen suunnitteluun liittyvät olennaisesti toimitilatarpeet. Millä tavoin toimitilatarpeita on kartoitettu ja miten toimitilakartoitusta on käsitelty osana toiminnan ja talouden suunnittelua?
- Oppimisympäristöjen ohella muuttuvat työelämatarpeet edellyttävät nykyaikaisia oppimisvälineitä ja opiskelumenetelmiä. Kuinka Sasky on valmistautunut vastaamaan työelämatarpeiden ja teknologian kehityksen vaatimuksiin?
- Saskylle on vahvistettu uusi strategia. Millä tavoin strategian painopisteet huomioidaan talousarviovalmistelussa sekä toiminnallisten tavoitteiden määrittelyssä, kuinka strategia otetaan huomioon tulevaisuutta koskevissa valinnoissa ja millä tavoin strategian toteutumista seurataan?

Tarkastuslautakunta kiittää Saskyn johtoa, luottamushenkilöitä, henkilöstöä ja opiskelijoita hyvästä yhteistyöstä ja tuloksellisesta toiminnasta.

Henry Träff
Puheenjohtaja

Hannu Haapasalo
Varapuheenjohtaja

Mirja Hanhikangas

Sirkka Madekivi

Heikki Mettomäki

Sari Päivärinta